

EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

Europeiska investeringsbanken (EIB) främjar Europeiska unionens målsättningar genom att erbjuda långsiktig projektfinansiering, garantier och rådgivning. EIB stöder projekt både inom och utanför EU. Dess aktieägare är EU:s medlemsstater. EIB innehar aktiemajoriteten i Europeiska investeringsfonden (EIF). Tillsammans utgör de EIB-gruppen. Inom ramen för den investeringsplan för Europa som föreslagits av kommissionen, ingår EIB i en bredare strategi som syftar till att överbygga det stora investeringsgapet genom att minska vissa risker med projekten för investerarna.

RÄTTSLIG GRUND

- Artiklarna 308 och 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Ytterligare bestämmelser om EIB finns i artiklarna 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 och 343 i EUF-fördraget.
- Protokoll nr 5 om Europeiska investeringsbankens stadga och protokoll nr 28 om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, som är fogade till fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och EUF-fördraget.

MÅL

Enligt artikel 309 i EUF-fördraget har EIB till uppgift att bidra till en balanserad och stadig utveckling av den inre marknaden i unionens intresse. EIB ska i alla sektorer av ekonomin underlätta finansiering av projekt som

- syftar till att utveckla mindre utvecklade regioner,
- syftar till att modernisera eller omvandla företag eller utveckla ny verksamhet som inte helt kan finansieras med medel som finns tillgängliga i enskilda medlemsstater,
- är av gemensamt intresse för flera medlemsstater.

EIB ska också bidra till att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i unionen (artikel 175 i EUF-fördraget och protokoll nr 28). Dessutom ska EIB bidra till genomförandet av åtgärder utanför EU till stöd för unionens politik för utvecklingssamarbete (artikel 209 i EUF-fördraget). Vidare ska banken stödja genomförandet av Europa 2020-målen.

EIB:s verksamhet fokuserar på fyra prioriterade områden: Innovation och kompetens, tillgång till finansiering för mindre företag, klimat och miljö och strategisk infrastruktur.

RESURSER OCH INSTRUMENT

A. Resurser

För att uppnå sina mål ska EIB framför allt utnyttja sina egna medel och anlita de internationella kapitalmarknaderna (artikel 309 i EUF-fördraget).

1. Egna medel

De egna medlen tillhandahålls av medlemmarna i EIB, dvs. medlemsstaterna (artikel 308 i EUF-fördraget). Varje enskild medlemsstats bidrag till kapitalet fastställs i artikel 4 i EIB:s stadga och beräknas på grundval av medlemsstaterna ekonomiska vikt. För att stärka EIB:s roll när det gäller att finansiera ekonomin och stödja tillväxt i unionen rekommenderade Europeiska rådet i juni 2012 en ökning med 10 miljarder euro av det inbetalade kapitalet. EIB-rådet fattade ett enhälligt beslut (artikel 4.3 i stadgan) om denna kapitalökning, som trädde i kraft den 31 december 2012. Det tecknade kapitalet ökade således till totalt 242,4 miljarder euro och det inbetalade kapitalet ökade med 10 miljarder euro till 21,6 miljarder euro.

2. Kapitalmarknaderna

EIB:s huvudsakliga finansieringskälla är emission av obligationer på de internationella kapitalmarknaderna. EIB är en av de största överstatliga långgivarna i världen. För att få tillgång till kostnadseffektiv finansiering är det viktigt att ha en utmärkt kreditvärdighet. De stora kreditvärderingsinstituten ger det högsta kreditbetyget till EIB, vilket återspeglar kvaliteten på EIB:s låneportfölj. EIB finansierar vanligtvis en tredjedel av varje projekt, men stödfinansiering kan uppgå till 50 procent.

B. Instrument

EIB utnyttjar ett brett spektrum av olika instrument, men huvudsakligen lån och garantier. Andra mer innovativa instrument av olika slag och med högre riskprofil har dock utvecklats. Ytterligare instrument kommer att utvecklas, också i samarbete med andra EU-institutioner. Finansiering från EIB kan också kombineras med finansiering från andra EU-källor (bland annat EU-budgeten), en process som kallas "blending". Förutom att finansiera projekt fungerar EIB också som rådgivare.

Utlåning sker framför allt i form av direkta eller förmedlade lån. Direkta lån omfattas av vissa villkor, till exempel måste den totala investeringskostnaden överstiga 25 miljoner euro, och lånet kan endast täcka maximalt 50 procent av projektkostnaderna. Förmedlade lån består av utlåning till lokala banker eller andra förmedlare som i sin tur stöder slutmottagaren. Huvuddelen av utlåningen sker inom EU.

För att skaffa ytterligare finansiering för stora infrastrukturprojekt i EU, särskilt inom nyckelsektorer såsom energi, transport och informationsteknik, skapades Europa 2020-initiativet med projektobligationer. Pilotfasen för att utforska huruvida konceptet är genomförbart började sommaren 2012. Den pågick fram till slutet av 2014, vilket var fristen för godkännande av projekt, och räkenskaperna skulle avslutas före slutet av 2016. EIB med sin erfarenhet och sina kunskaper spelade en nyckelroll i detta initiativ. EIB genomförde pilotfasen genom att erbjuda så kallad kreditförstärkning i form av efterställda skuldinstrument. Som en följd av detta har kreditförstärkningsmekanismer

för projektobligationer nu integrerats i Fonden för ett sammanlänkat Europa för perioden 2014–2020 och blivit en del av EIB:s normala produktutbud.

Förutom att erbjuda långfristig finansiering ger EIB också rådgivning om infrastruktur. Till exempel ger EIB genom sitt Jaspers-instrument (gemensamt stöd till projekt i de europeiska regionerna, som är avsett för nya och framtida medlemsstater) teknisk, ekonomisk och finansiell rådgivning för hela projektcykeln i syfte att optimera användningen av medlen från EU-fonderna (Europeiska regionala utvecklingsfonden, Sammanhållningsfonden, Fonden för ett sammanlänkat Europa och instrument för stöd inför anslutningen).

STYRNING OCH STRUKTUR

A. Styrning

EIB är en egen juridisk person, i enlighet med artikel 308 i EUF-fördraget. EIB ska ledas och förvaltas av ett råd, en styrelse och en direktion (artikel 6 i EIB:s stadga). En revisionskommitté kontrollerar bankens verksamhet (artikel 12 i stadgan).

1. EIB-rådet

a. Sammansättning

EIB-rådet ska vara sammansatt av ministrar utsedda av medlemsstaterna (artikel 7.1 i stadgan).

b. Uppgifter

EIB-rådet ska fastställa allmänna riktlinjer för bankens kreditpolitik och se till att dessa riktlinjer följs (artikel 7.2 i stadgan). Enligt artikel 7.3 i stadgan ska EIB-rådet

- besluta huruvida det tecknade kapitalet ska höjas,
- fastställa de principer som ska gälla för finansieringsverksamheten inom ramen för bankens uppgifter,
- utöva sina befogenheter när ledamöter av styrelsen och direktionen ska utses eller avsättas,
- fatta beslut om att bevilja finansiering för investeringsverksamhet som helt eller delvis ska genomföras utanför EU,
- godkänna styrelsens årsrapport, den årliga balansräkningen och resultaträkningen samt EIB:s arbetsordning.

EIB-rådet utser de sex medlemmarna i revisionskommittén (artikel 12.1 i stadgan) samt ledamöterna av styrelsen (artikel 9.2 i stadgan) och direktionen (artikel 11.1 i stadgan).

2. Styrelsen

a. Sammansättning

Styrelsen består av 28 ledamöter och 18 suppleanter. Styrelseledamöterna utses av EIB-rådet för en mandatperiod på fem år. Varje medlemsstat nominerar en ledamot och en ledamot nomineras av kommissionen (artikel 9.2 i stadgan).

b. Uppgifter (artikel 9 i stadgan)

Styrelsen ska besluta om att

- bevilja finansiering, särskilt i form av lån och garantier,
- ta upp lån,
- fastställa räntesatserna för beviljade lån samt provisioner och andra avgifter.

Styrelsen ska se till att banken förvaltas enligt sunda principer. Den ska se till att banken leds i överensstämmelse med bestämmelserna i fördragen, stadgan samt de allmänna riktlinjer som fastställts av EIB-rådet.

3. Direktionen

a. Sammansättning

Direktionen består av en ordförande och åtta vice ordförande, vilka på förslag av styrelsen ska utses av EIB-rådet för en tid av sex år. Deras mandat kan förnyas (artikel 11.1 i stadgan).

b. Uppgifter

Direktionen ska, under ordförandens ledning och under styrelsens kontroll, ansvara för bankens löpande verksamhet. Den ska förbereda styrelsens beslut och se till att dessa beslut verkställs (artikel 11.3 i stadgan).

4. Revisionskommittén (artikel 12 i stadgan)

a. Sammansättning

Revisionskommittén ska bestå av sex medlemmar som utses av EIB-rådet (artikel 12.1 i stadgan).

b. Uppgifter

Revisionskommittén ska varje år undersöka om bankens verksamhet bedrivits enligt gällande regler och om räkenskaperna förts i föreskriven ordning. Den ska därför kontrollera att bankens verksamhet har bedrivits med respekt för de förfaranden som föreskrivs i stadgan och i arbetsordningen (artikel 12.2 i stadgan). Revisionskommittén ska intyga att årsredovisningshandlingarna och all finansiell information i de årsräkenskaper som upprättas av styrelsen ger en rättvisande bild av bankens finansiella situation (artikel 12.3 i stadgan).

B. Struktur

EIB-gruppen inrättades 2000 och består av EIB och Europeiska investeringsfonden (EIF). EIF inrättades 1994 som ett offentligt-privat partnerskap med tre huvudsakliga aktieägargrupper: EIB som majoritetsägare med 62,2 procent, kommissionen (30 procent) och flera offentliga och privata finansinstitut (7,8 procent). EIF tillhandahåller olika former av riskkapitalinstrument, t.ex. venturekapital. EIF:s utlåningsfokus ligger på små och medelstora företag och den utnyttjar en rad innovativa instrument i syfte att förbättra tillgången till finansiering för små och medelstora företag.

EN INVESTERINGSPLAN FÖR EUROPA

Sedan den globala ekonomiska och finansiella krisen bröt ut har investeringsnivåerna i EU varit låga. Kommissionens meddelande "En investeringsplan för Europa" ([COM\(2014\)0903](#)) ger riktlinjer för hur man kan stimulera investeringar i EU, skapa sysselsättning och främja långsiktig tillväxt och konkurrenskraft. Den rättsliga ramen för det nya initiativet presenterades i förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) (COM(2015)0010). Förordningen antogs den 25 juni 2015. Efsi förväntas generera privata investeringar genom att mobilisera offentliga medel och skapa en investeringsvänlig miljö. En första EU-garanti på 16 miljarder euro till EIB tillsammans med ett anslag på 5 miljarder euro från själva EIB ska locka privata investeringar och därmed generera ytterligare 315 miljarder euro för finansiering av investeringar. Planen syftar inte till att ersätta befintliga EU- och EIB-program, utan i stället till att komplettera dem.

Genom förordningen om Efsi inrättades också Europeiskt centrum för investeringsrådgivning (EIAH), vars mål är att tillhandahålla rådgivning och tekniskt stöd för kartläggning, förberedelse och utveckling av investeringsprojekt. EIAH är ett partnerskap mellan EIB och kommissionen, och båda institutionerna bidrar ekonomiskt. Centrumet är etablerat inom ramen för EIB, som är ansvarig för dess förvaltning.

I december 2017 antogs den så kallade Efsi 2.0-förordningen, som trädde i kraft den 1 januari 2018. Genom förordningen förlängs löptiden för Efsi (fram till slutet av 2020) och ytterligare förbättringar görs av fonden och EIAH. Ett av de viktigaste inslagen är ökningen av EU-garantin till 26 miljarder euro och EIB:s kapital till 7,5 miljarder euro, med målet att mobilisera 500 miljarder euro i ytterligare finansiering för investeringar.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Varje år ser ett av parlamentets utskott över EIB:s verksamhet och lägger fram ett betänkande vid ett plenarsammanträde till vilket EIB:s ordförande är inbjuden. Den 27 april 2017 antog parlamentet en resolution om EIB:s årsrapport för 2015. I resolutionen begärs en mer detaljerad rapportering om de ekonomiska, sociala och miljömässiga effekterna och mervärdet av EIB:s verksamhet. EIB uppmanades med eftertryck att återinföra den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen som ett primärt offentligt politiskt mål. Parlamentet välkomnade EIF:s ansträngningar för att få initiativet för små och medelstora företag att fungera liksom kommissionens förslag att förlänga initiativet fram till 2020. Parlamentet uppmanade vidare EIB att öka riskprofilen för sina insatser, särskilt när man ger stöd till små och medelstora företag eller verksamhet i ekonomiskt missgynnade regioner, och samtidigt upprätthålla kreditbetyget AAA. EIB ombads också att rätta till de nuvarande geografiska obalanserna och den sektoriella koncentrationen i Efsis portfölj.

Enligt den gällande förordningen ska parlamentet godkänna Efsis verkställande direktör och vice verkställande direktör. De årliga anslagen från EU-budgeten med avseende på garantifonden ska godkännas av parlamentet och rådet inom

ramen för det årliga budgetförfarandet. EIB och kommissionen har ett antal rapporteringsskyldigheter gentemot parlamentet, såsom årliga rapporter, utfrågningar och förfrågningar om information.

Parlamentet var som medlagstiftare involverat i förhandlingarna om Efsi 2.0-förslaget.

Dario Paternoster / Dražen Rakić
05/2019

